

Rapport 2; Besök hos Water Department i Ndhiwa samt hembesök hos hushåll som fått Lifestraw® Family

Onsdag, den 5 januari, hade vi ett möte på ca en timme med dem som är ansvariga för vattendistribution i Ndhiwa distriktet, där Manga Hill ingår. De jobbar under Lake Victoria South Water Service Board (ett statligt organ), med hemsidan www.lvswaterboard.com. Vårt syfte med mötet var att få tips och råd kring hur man går tillväga när man borrar efter vatten samt kostnader för detta. De berättade att man måste starta en grupp på plats, i detta fall i Manga Hill. Detta för att människorna på plats själva ska äga och ha ansvar för projektet. Genom andra projekt, liknande vårt, har de sett att det är nödvändigt. Denna grupp bör komma fram till ett bra sätt att få in pengar som de kan sätta in på en bank och använda vid reparationer. De sa också att om vi jobbar tillsammans så kommer de hjälpa till med reparationerna, men då måste pengarna finnas. De var väldigt positiva till ett samarbete och tackade så jätte mycket för att vi vill hjälpa befolkningen i Manga Hill.

Kostnader för att hitta en vattenkälla där man kan borra ligger på ca 50 000 kenyanska shilling, KSH (10 KSH är knappt en krona). Då ingår lön, tillstånd och transport.

Vi frågade om en snabb uppskattning på den totala kostnaden för en handvattenpump; ungefär 1 300 000 KSH och en pump driven med solenergi kostar ca 1 500 000 KSH. Solenergi är relativt nytt, men de ser att det är det som fungerar allra bäst. Då kan man förvara vattnet i en stor tank och även leda ut det till flera platser.

Att borra och inte hitta vatten, ett så kallat torrt borrhål, är ytterst ovanligt. Skulle detta hända så blir det en kostnad på 500 000 KSH. Som vi förstod det finns det alltså delsummor som man i detta fall inte betalar.

Efter mötet åkte vi iväg till Manga Hill. Vi började dagen med att besöka byns låg- och mellanstadie skola, Ndasi Primary School. Skolbyggnaderna är i lera och elevernas arbetsmiljö är långt ifrån optimala med många elever i små klassrum. Allt var också väldigt lyhört då väggarna inte gick ända upp i taket, utan man hörde allt som sades från klassrummen intill.

Planen för dagen var framförallt att besöka så många hushåll som möjligt av dem som fått ett Lifestraw® Family. Mellan klockan tio och fem hann vi med att besöka 38 hushåll. Vi började med de hushåll som låg längst ut i byn och där hade de inte så stor koll på hur de skulle använda reningsverken. Detta kan vara för att de inte var på mötet när Hilda och Sofia var här i höstas, samt att Tom inte har besökt dessa hushåll och visat hur reningsverken fungerar (vilket han gjort med många hushåll mer centrala i byn). Det verkade dock som att de förstod efter att de fått prova själva med support från oss och Tom.

Efter besök hos ca tre hushåll blev det dock mycket bättre, och vi hade då kommit till dem som bor närmre Tom. Vi kom till familjer som hade hängt upp reningsverken på olika sätt, men alla väldigt bra. Vissa hade verkligen förstått genom att ha hängt upp reningsverket och ställt en ren bytta under och hängt den blå tappen innanför och den röda utanför. Vissa hällde direkt ner i deras traditionella krukor, dapi, som även håller vattnet svalt. Det märktes snabbt vilka som hade förstått fullt ut och

vilka som hade lite svårare. De flesta kunde använda reningsverket, men vissa hade problem med hur man rengör dem. I början instruerade vi dem att rengöra filtren innan de använde reningsverket, men vi insåg snabbt att det var svårt att rengöra reningsverket innan användning, eftersom reningsprocessen går ut på ett baksug i munstycket och då behöver det finnas vatten där. Därför började vi efter ett tag instruera dem att rena efter användning istället, eftersom det finns en risk att de inte använder reningsverken om det verkar för omständligt. Viktigast är hursomhelst att de renas en gång om dagen. Det vi förklarade för alla var hur de används, att rent vatten kommer från den blå tappen och smutsigt från den röda. Vi visade hur den rengörs genom backspolning en gång om dagen samt att de måste göra rent för filtret med en ren trasa och vatten. För dem som inte hade hängt upp reningsverken påpekade vi att detta är väldigt viktigt, för att slangarna ska hålla längre. Vi påpekade också vikten av att använda rena behållare till det renade vattnet.

I de hushåll där reningsverken var upphängda och redan användes lät Tom dem förklara hur de gick tillväga vid användning och rengöring. Om de förklarade fel så visade vi, och om de förklarade helt rätt så gick vi vidare för att hinna med så många som möjligt. På vissa ställen märkte vi att det finns personer som förstår väldigt bra och dessa personer sa att de kan assistera hushållen i närheten och kolla så att de gör rätt även när vi inte är med.

Det var kul att se att många familjer redan hade börjat använda reningsverken samt att de hade kommit på smarta lösningar med upphängning och förvaring av vattnet. Efter dessa hembesök insåg vi dock att det skulle vara jättebra om Tom kan besöka familjer ofta, så som han förklarar att han vill. De allra flesta kunde använda reningsverken, men det är alltid bra med repetition när man har lärt sig något helt nytt samt ett tillfälle att kunna ställa frågor. Då får de smälta informationen, använda reningsverken ett tag och sedan få hjälp om de gör fel.

Även denna dag tog vi mycket bilder och skrev upp namnen på alla hushåll som vi besökte samt prickade av på listan från utdelningen. Människor var väldigt tacksamma och vi fick med oss bananer, nygjord honung, avokado och passionsfrukt på vägen. Det blev en lång dag med promenad i hettan från morgon till kväll utan lunch. Vi vill dock inte klaga; vi har fått besöka dessa 38 hushåll och se hur de bor och vi tror även att alla blir ännu mer positivt inställda till projektet när de ser att vi lägger vår tid på att besöka var och en.

Ndhiwa, 2011-01-07
My Wentzel, Johannes Svensson